

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Szücs Gábor Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek dr. Lendvai Zsuzsa ügyvéd által képviselt alperes ellen megbízási díj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. január 16. napján kelt 2.G.41.523/2003/54. számú ítélete ellen az alperes által benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 180.000,- (Egyszáznyolcvanezer) Ft másodfokú költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés szempontjából irányadó tényállás szerint az 1991-ben alakult alperes a perbeli időszakra a magyar reklámgrafika vezető szereplőjévé vált, amelynek következtében az eredetileg családi vállalkozásként indult céget folyamatos szervezeti átalakulás jellemezte. Piaci pozícióját és eredményességének megtartását szervezetváltoztatással és a költséghatékonyság növelésével kívánta megerősíteni. Ebből a célból először 2000. december 7-én kötött megbízási szerződést a felperes jogelődjével (a továbbiakban: felperes). Ennek keretében a felperes mint megbízott feladata volt az alperesi társaságnál szervezeti diagnózis készítése, a cég írott stratégiájának elkészítése, a Szervezeti és Működési Szabályzatának elkészítése, a humán stratégia és e terület cselekvési programjának kidolgozása, valamint az alkalmazotti munkatársak személyes fejlesztése. Ezt a megbízási szerződést a felek 2001. július 3-án kiegészítették további feladatokkal. E szerződések keretén belül, a felek együttműködésével

elkészült az alperesi társaság konkrét stratégiai pontokat is tartalmazó 2002-2004. évi stratégiája.

A stratégiai célok megvalósítására kötötték a felek a jelen per tárgyát képező 2002. január 30-i szerződést, az alperes szervezetfejlesztésének tanácsadói szakértői támogatásáról, amelyben az alperes mint megbízó díj fizetésére, a felperes pedig a következő feladatok elvégzésére vállalt kötelezettséget.

A szerződés II.1.a) pontja szerint kötelezettséget vállalt a cselekvési program felépítésének, tartalmi elvárásainak megfogalmazására, a tanácsadói munkaindításra, a marketing, a termelés, a humán és a gazdálkodás területen. Ennek módszere írásos útmutató készítése, valamint e témákban négy-négy órás tanácsadói konzultáció biztosítása volt.

A II.1.b) pont alapján a felperes kötelezettséget vállalt a cselekvési program szakértői véleményezésére írásban. Első alkalommal a vázlat, második alkalommal a program vonatkozásában, valamint valamennyi témában négy-négy órás tanácsadói konzultációra vállalkozott.

A II.1.c) pont szerint köteles volt a felperes a cselekvési program megvalósításának figyelemmel kísérésére valamennyi téma vonatkozásában, elsősorban konzultatív megbeszélések, szükség esetén dokumentum elemzés módszerét használva, témánként havonta két alkalommal kétszer négy órás időkeretben.

A II.1.d) pont szerint a felperes feladatát képezte a cselekvési program megvalósulásának szakértői értékelése írásban, illetve valamennyi területen egy alkalommal hat-hat órás konzultatív megbeszélés 2003. március 1-ig.

A II.2.a) pont szerint a felperes kötelezettséget vállalt személyes vezetési tanácsadásra az alperes felsővezetői számára, az adott vezető „energizálására” két hetente két órában személyesen, valamint emellett igény esetén telefonon.

A II.2.b) pontban a felsővezetőkkel történő három plusz két napos „együttműködésre” vállalt kötelezettséget, valamint a folyamatos záró tanácsadói írásos és személyes konzultációra.

A II/3. pontban tréningek és képzések szervezését és lebonyolítását vállalta.

A szerződés 4. pontja a megbízás időtartamát és pénzügyi feltételeit tartalmazza részletesen, a II. pont szerinti bontásban, meghatározva az egyes felperesi teljesítések időtartamát. A megbízott fizetési késedelme esetére a felek a késedelmi kamat mértékét az érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő összegben határozták meg.

A szerződés teljesítésének keretében a felperes átadta az alperes részére a cselekvési program felépítését és tartalmi elvárásait magában foglaló „Cselekvési Program útmutató” elnevezésű anyagot, a marketing, a termelés, a humán és a gazdálkodás területén elindította a program konkrét megfogalmazásának folyamatát. Az alperes vezetői az átadott útmutató alapján vázlatot készítettek. Ezekre a felperes írásos véleményt csak a marketing területen adott.

Az alperes a stratégiai célkitűzéseknek megfelelő szervezetfejlesztést már 2001 decemberében megkezdte, amelynek figyelemmel kísérése a felperes részéről szakértői konzultáció keretében a szerződés fennállása alatt folyamatosan megtörtént.

A felperes a szerződés II.2. pontjában vállalt kötelezettségét az alperes három vezetője közül **B.L.** ügyvezető tekintetében teljesítette.

A szerződés II.3. pontjában meghatározott tréningek és képzések tekintetében a felperes a szerződésben vállalt kötelezettségeit teljesítette, az alperes pedig az ezzel kapcsolatos számlákat kiegyenlítette. Ezzel a ponttal kapcsolatban a felek között vita nincs.

Az alperes a szerződés II.1.a) és II.1.b) pontjai alapján 345.000,-Ft + áfa, míg **B.L.** „energizálása” kapcsán a szerződés II.2.a) pontja alapján 2002 áprilisáig terjedő időtartamra 470.000,- Ft-ot fizetett meg a felperesnek.

A felek által 2002. április 1. napján újabb megbízási szerződést kötöttek, amelyben a felperes munkatársak keresésére, kiválasztására és beillesztésére, míg az alperes díj fizetésére vállalt kötelezettséget. A felperes a szerződésben vállalt szolgáltatási kötelezettségének eleget tett, azonban az alperes az ennek ellenszolgáltatásaként kikötött bruttó 900.313,- Ft díj megfizetését megtagadta.

Jelen per tárgyát képezi még az alperes beszámítási kifogása kapcsán a felek által 2002. április 10. napján megkötött megbízási szerződés is, melynek előzménye az volt, hogy az alperes adminisztrációs igazgatójának munkaviszonya 2002 áprilisától megszűnt, ezért szükségessé vált helyette az alperes stratégiai célkitűzéseit és a megindult szervezete fejlesztést ismerő, a folyamatot átlátni tudó gazdasági vezető tevékenysége. E megbízási szerződés tárgya az alperes működését kísérő támogató folyamatok (gazdálkodás, kontrolling, logisztika, humán) minőségi működéséhez való hozzájárulás volt a felperes részéről, 2002. április 26-tól 2003. július 15. napjáig terjedő határozott időre. E tevékenység elvégzéséért 20.500.000,- Ft + áfa díjazást kötöttek ki, ami havi 1.400.000,- Ft + áfa-t jelentett teljes hónap esetén.

A felperes a fenti szerződés keretében az alperesnél közvetlenül elvégzendő feladatok teljesítésére **B.L-t** jelölte ki, aki a felperes többi szakemberével egyeztetve folyamatosan látta el a tevékenységet. A szerződés fennállása alatt a felperesi szolgáltatás ellenszolgáltatásaként az alperes összesen 5.800.000,- Ft + áfa díjat fizetett ki a felperesnek.

Az alperes kezdeményezésére a 2002. január 30-i és az április 10-i szerződéseket a felek 2002 októberében megszüntették. A felperes a szerződésekben vállalt szolgáltatási kötelezettségének ezen időpontig eleget tett, az elszámolás tekintetében azonban a felek nem tudtak megállapodni, az alperes a felperes által a 2002. január 30-i szerződés alapján elvégzett tevékenység díjaként igényelt 5.227.500,- Ft teljesítését megtagadta.

A felperes 2003. november 3. napján fizetési meghagyás kibocsátását kérte az alperessel szemben. Az ellentmondás folytán perré alakult eljárásban pontosított keresetét az alábbiak szerint terjesztette elő.

A 2002. január 30-i szerződés kapcsán összesen 5.227.500,- Ft és ennek 2002. október 20. napjától a kifizetés napjáig járó, a jegybanki alapkamat kétszeres szorzatának megfelelő mértékű éves kamata megfizetésére kérte kötelezni az

alperest, míg a 2002. április 1-jén kötött szerződés kapcsán 900.313,- Ft és ennek az összegnek 2002. október 6. napjától számított törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Kérte továbbá, hogy marasztalja a bíróság az alperest perköltségben. Követelése összecszerűségét 10. sorszámú előkészítő iratában az alábbiak szerint vezette le.

A felperes a szerződést részlegesen teljesítette, a 2002. január 30-i szerződés alapján két számlát állított ki, egy 1.492.000,- Ft + áfa összegű számlát, amely a szerződés II.1.a) és II.1.b) pontjai alapján teljesített feladatok ellenértékét takarja, és amelyből egy 345.000,- Ft + áfa összegű részteljesítést az alperes 2002. március 21-én kiegyenlített. A második részlet, 1.095.000,- Ft + áfa teljesítése viszont elmaradt.

A szerződés II.2.a) és II.2.b) pontjai alapján **B.L.** „energizálására” 3,5 hónapon keresztül került sor 2002. május 1-től szeptember 15-ig. Ennek ellenértéke 326.000,- Ft + áfa, továbbá vele egy napon keresztül sor került az együtdolgozásra is, 150.000,- Ft + áfa ellenértékért. Ezeket sem teljesítette az alperes. A nem teljesített tételek együttes összege a szerződés V/1. pontja szerint 5 %-kal csökkentve, kerekítve 1.492.000,- Ft + áfa, bruttó 1.865.000,-Ft, ezen összeg került kiszámlázására az alperes részére.

A 2.730.000,- Ft + áfa összegű számlát a szerződés II.1.c) pontja alapján számlázta ki a felperes az alperesnek. Ez az alperesi ügyvezető igazgató által kért munkák (nevezetesen a cselekvési program támogatói részének előrehozása, ennek keretében operatív tanácsadás (a produkciós, a humán, a gazdálkodás és a logisztika területén) ellenértéke, 13 nap után, 8 órás tanácsadói napok figyelembe vételével.

Keresete alátámasztásaként előadta, hogy a cselekvési program felépítésének, tartalmi elvárásainak megfogalmazása, a tanácsadói munka indítása, a marketing, a termelés, a humán és a gazdálkodás területen írásos útmutató formájában elkészült és a felperes biztosította a szerződésben írt négy órás tanácsadói konzultációt, valamint a cselekvési program szakértői véleményezését is. A szerződés III/1. pontja értelmében a cselekvési programot az alperes munkatársainak kellett volna elkészíteni. Az alperes munkatársai a különböző területeken csak vázlatokat készítettek, illetve humán vonalon a szükséges szakértelem hiányában vázlat sem készült. Az alperes kérésére a cselekvési program támogató részét előrehozták és ennek keretében adott a felperes az alperes kérésére operatív tanácsadást. Végül túllépve a szerződésben vállalt szolgáltatási kötelezettségének kereteit, a felperes készítette el a cselekvési programot, viszont a szerződés megszűnésére tekintettel a cselekvési program végrehajtásának szakértői értékelésére már nem került sor.

A szerződés II/2. pontjában írt kötelezettségét a felperes csak egy felsővezető tekintetében tudta teljesíteni, mivel az alperes érdekkörében felmerülő okból a másik két vezető beosztású személy "energizálására" nem kerülhetett már sor, a számlázás a részteljesítésnek megfelelő volt.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Azt nem vitatta, hogy a felperes a 2002. április 1-jén kelt szerződésben vállalt kötelezettségét teljesítette, amelyért őt 900.313,-Ft megbízási díj illeti meg. Előadta ugyanakkor, hogy a felperes a 2002. január 30-án megkötött

szerződésben foglalt kötelezettségének csak kisebb részben tett eleget. Álláspontja szerint ez a szerződés a humán területre nem vonatkozott, ugyanis a humán terület cselekvési programját a 2000-ben kötött szerződés alapján a felperesnek kellett elkészítenie. A szerződés II.1.b) pontjában meghatározott írásbeli véleményezés pedig csak a marketing területen valósult meg. Nem kerülhetett sor a II.1.c) pontban meghatározott cselekvési program megvalósításának figyelemmel kísérésére sem, mivel a felperes előadása szerint sem készült el a cselekvési program a szerződésben írt határidőben, ezért nem volt mit figyelemmel kísérni. A cselekvési program csak 2002. szeptember elejére készült el, a **M-on** szeptember 8-a és 10-e között tartott ún. workshop-on, így ezt megelőzően ilyen tevékenységet a felperes nem végezhetett. A felperes az általa vállalt szolgáltatásokat is késedelmesen teljesítette. Erre tekintettel az alperes a Ptk. 300. § (2) bekezdése alapján a szerződéstől - érdekmúlás bizonyítása nélkül - jogosult volt elállni, amit meg is tett, ezért a cselekvési programmal összefüggésben kibocsátott számla teljes egészében megalapozatlan.

Hivatkozott arra is, hogy a felperes hibásan teljesített, mert a 2002. szeptember 8-a és 10-e között tartott találkozón egyértelművé vált az alperes számára az, hogy a felperes szakmai irányításával elkészült cselekvési program alkalmatlan az alperesi társaságra, az egy nagyvállalat működésére szabott terv volt. Megvalósítására az alperes anyagi erővel sem rendelkezett a felperes által is tudottan, ezért az alperes számára a cselekvési program vagyoni értékkel nem bíró elképzeléssé vált.

A keresettel szemben beszámítási kifogást terjesztett elő a felperesi követelés erejéig, állítva, hogy a 2002. április 10. napján megkötött szerződésben foglalt kötelezettségének a felperes csak kismértékben tett eleget, illetve hibásan teljesített, ezért az alperes által kifizetett díj eltúlzott volt. A felperest az elvégzett munkáért jogszerűen mindösszesen 500.000,- Ft ellenszolgáltatás illeti meg. Így az alperesnek visszajár 5.300.000,- Ft, továbbá ezzel összefüggésben őt 3.000.000,- Ft kár is érte. Hivatkozott e körben a Ptk. 305 § (1) bekezdésére, 306. § (1) bekezdésére, a Ptk. 310. §-ára, valamint a 478. § (2) bekezdésére.

A felperes a beszámítási kifogás elutasítását kérte, elsődlegesen elévülésre hivatkozással. Érdemben is vitatta a beszámítási kifogásban előadottakat. Állította, hogy a 2002. április 10-én megkötött szerződést a felperes időarányosan, megfelelően teljesítette. Nem hivatkozhat hibás teljesítésre az alperes a cselekvési program tekintetében sem, mert azt a felek közösen dolgozták ki, így nem érhetette az alperest váratlanul a végleges cselekvési program tartalma.

A felek indítványa alapján az elsőfokú bíróság tanúként hallgatta ki **H.M-t** a felperes tulajdonosát, egyben ügyvezetőjét, **R.K.** és **Á.S.** felperesi alkalmazottakat, **T.I-t**, **M.J-t**, **B. A-t** és **F.A-t** az alperes alkalmazottait, **B.I-t**, aki a felperesnél szakértőként vett részt a 2002. április 10-i szerződés teljesítésében, valamint az alperes indítványára szakértőként rendelte ki K. Gy. igazságügyi szakértőt, aki egyebek mellett a vállalat-átvilágítás, szervezet-fejlesztés szakterületen tevékenykedik. A szakértő záróvéleményében megállapította, hogy az alperes azon tényállítása, hogy 2002. január 30-án és 2002. április 10-én megkötött szerződés tekintetében a

szerződéskötéssel elérni kívánt eredmény részben vagy egészben azért maradt el, mert a felperes a szerződésekben foglalt szolgáltatási kötelezettségét nem megfelelően látta el, a vizsgált dokumentumok, a felperes tevékenységének szakmai elemzése, valamint a szakmában elfogadott gyakorlat alapján nem felel meg a valóságnak.

A felperes a szakvéleményt elfogadta. Az alperes 52. sorszámú előkészítő iratában részletesen észrevételezte a szakvéleményt és kérte a szakértő tárgyalásra történő idézését a szakvéleményben megmutatkozó ellentmondások tisztázása érdekében.

Az elsőfokú bíróság a szakértőt a 2008. január 16. napján tartott tárgyaláson személyesen hallgatta meg, aki szóban válaszolt a felek észrevételeire és a szakvéleményében foglaltakat változatlanul fenntartotta.

Az alperes ezt követően úgy nyilatkozott, hogy érdemi védekezését fenntartja, a szakvélemény ellentmondásai változatlanul fennmaradtak annak szóbeli kiegészítését követően is, azonban további bizonyítási indítványa nem volt.

Az elsőfokú bíróság ezt követően a tárgyalást berekesztette és a 2.G.41.523/2003/54. számú ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 6.127.813,- Ft-ot és ezen összegből 5.227.500,- Ft után 2002. október 20. napjától a kifizetés napjáig járó, a jegybanki alapkamat kétszeres szorzatának megfelelő mértékű éves kamatot, valamint 900.313,- Ft után 2002. október 6. napjától 2004. december 31. napjáig évi 11 %, 2005. január 1. napjától a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékű kamatát, valamint 735.000,- Ft perköltséget.

Határozata indokolása szerint a peres felek között a Ptk. 474. § (1) bekezdésében szabályozott megbízási szerződés jött létre, amelyben a felek a felperest megillető díjazást - eredménykötelmi feltételek nélkül - a szerződésben vállalt tevékenység elvégzéséhez kötötték.

Rögzítette, hogy nem volt vitás a felek között, hogy a 2002. január 30-án és április 10-én megkötött megbízási szerződések a 2002. október 3-i egyeztetés eredményeképpen anélkül szűntek meg, hogy a felperes a szerződésekben foglalt valamennyi tevékenységet elvégezte volna. Eszerint a felperes a Ptk. 478. § (3) bekezdése alapján a megbízási díjnak a tevékenységével arányos részét követelheti, és a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperesre hárul annak bizonyítása, hogy a 2002. január 30-án megkötött szerződés megszűnése folytán, annak időarányos teljesítésére tekintettel az általa meghatározott 5.227.500,- Ft megbízási díjra alappal tart igényt.

Az elsőfokú bíróság az alperes által korábban nem vitatott tények, a szakvélemény tartalma, az okiratok és a tanúvallomások összességének együttes értékelése alapján a Pp. 206. § (1) bekezdése alkalmazásával arra a meggyőződésre jutott, hogy a felperes által kért pénzbeli ellenszolgáltatás a szerződésben kikötött díjazás alapul vételével a felperes tevékenységének megfelel. Elfogadta ítélezése alapjául az igazságügyi szakértő aggálytalan és a tárgyaláson szóban is kiegészített szakvéleményét. Eszerint az alperes munkatársai a felperes által elkészített

útmutató alapján láttak hozzá a cselekvési program elkészítéséhez. A felperes részéről az elvárások megfogalmazása megtörtént. Az e-mail formában történt levélváltások az egyes elemek változását rögzítették, és az adatváltozások alátámasztották a felperes által végzett munka jellegét. Az alperes a cselekvési program egyes elemeit kialakította, amelyeket annak ellenére, hogy a cselekvési program kész formában nem állt rendelkezésre, a már meglévő fázisban egységes programmá alakított. T.I.-nak az alperes műszaki igazgatójának tanúvallomása alátámasztotta, hogy március-áprilisra a cselekvési program vázlatok készen voltak és a felperestől tréninget kaptak annak kidolgozására. A szakértő álláspontja szerint a munkaanyagokon található jegyzetek a felperesi véleményezés teljesítését tanúsítják. A folyamatosan végzett felperesi tevékenység eredményeképpen kerülhetett sor arra, hogy az alperes a cselekvési program javaslatot valamennyi területen összeállította. Az elsőfokú bíróság nem tulajdonított ezért érdemi jelentőséget annak, hogy a cselekvési program véleményezésére írásban csak a marketing területen került sor, mert a felek egyező döntése folytán a felperes a véleményezést folyamatosan, szóbeli egyeztetések útján, valamennyi területre kiterjedően teljesítette. Így a szerződés II.1.a) és b) pontjában foglalt szolgáltatások és az alperes által már teljesített megbízási díj figyelembe vételével a felperes által ezen a címen igényelt 1.095.000,-Ft + áfa összegű díjazás megalapozott.

Ugyanígy a cselekvési program megvalósulásának figyelemmel kísérését is teljesítette a felperes. E körben a szakértő megállapította, hogy a program végrehajtása - függetlenül annak kihirdetésétől - már az előkészítő szakaszban megkezdődött. A program megfogalmazásával egyidőben megkezdtek a konkrét szervezetfejlesztést, az alperes új szervezeti egységeket, munkaköröket alakított ki, új igazgatóságokat hozott létre. T.I. tanúvallomása alátámasztotta azt is, hogy a felek kétnaponta tartották egymással a személyes kapcsolatot. A szakértő az okiratok tartalmának elemzése alapján jutott arra a végső következtetésre, hogy a felperes a szerződés II.1.c) pontjában foglaltakat annak megszűnéséig időarányosan teljesítette. A Ptk. 478. § (3) bekezdése szerint őt megillető díjazás lényegesen meghaladja az általa ezen a címen követelt 3.412.500,- Ft-ot.

A szerződés II.2.a) és b) pontjai kapcsán rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy az alperes maga sem vitatta, hogy ügyvezetőjének „energizálása” megtörtént, míg a szakvélemény rámutatott arra, hogy a szerződésben "energizálásnak" nevezett tevékenység a szaknyelvben „coaching”-ként jelenik meg, szakmailag elfogadott tevékenység. E szolgáltatások elkülönült díjazásban részesülnek. A szakvélemény tehát e tekintetben is alátámasztotta a felperes kereseti igényét.

Az elsőfokú bíróság a fentiek alapján a becsatolt okiratok tartalmát, az alperes törvényes képviselőjének a szerződés II.1.a) és b), valamint a II/2. pontot érintő részbeni elismerő nyilatkozatát, R.K., Á.J. és T.I. tanúvallomását, valamint a szakértői véleményben foglaltakat együttesen értékelte. Hangsúlyozottan vette figyelembe, hogy a szerződés II/2. pontjának tárgya nem a cselekvési program elkészítése, hanem elkészítésének szakértői támogatása és a végrehajtás szakértői felügyelete volt. Mindezek alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a munkacsoportokban megkezdett cselekvési programmal kapcsolatos szakértői tevékenység - függetlenül annak alakszerűségétől - folyamatosan megvalósult, és a részfeladatokra lebontott szerződéses rendelkezések komplex, írásbeli és szóbeli

megvalósítása egymástól ténylegesen el nem választható tevékenységek összességéből áll. Ilyen adatok mellett maga a szakértői véleménynyilvánítás döntő része is mérlegelési tevékenység eredménye, tekintettel arra, hogy a közvetlen formában folyamatosan megvalósuló tevékenység pontos és tételes rekonstruálása a bizonyítási eszközök igénybe vétele mellett sem lehetséges. A szakvélemény azonban megfelelő támpontot és bizonyítékot szolgáltatott a bíróság érdemi döntéséhez. A szervezet-fejlesztés szakterületén jártas igazságügyi szakértő az érintett szakmai terület sajátosságaira rámutatva értékelte a felperes teljesítését, összességében megállapítva, hogy az időarányos szolgáltatás a szerződés megszűntéig megtörtént. A szakvéleménye ebben a tekintetben egyértelmű és ellentmondásmentes, a felperes ezért alappal tart igényt az általa teljesített szolgáltatással arányos megbízási díjra.

A 2002. április 10. napján kelt szerződéssel kapcsolatban - amely szerződésre az alperes a beszámítási kifogását alapította - megállapította az elsőfokú bíróság, hogy az ennek a szerződésnek a teljesítése címén igényelt díjat az alperes időarányosan megfizette, ezért a szerződés megszűnése folytán elsődlegesen a Ptk. 319. § (2) bekezdése alapján érvényesít jogot az alperes a felperessel szemben. Az alperesi önkéntes teljesítésre tekintettel a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében rá hárult azon állításának bizonyítása, hogy a felperes a már kifizetett megbízási díjnak megfelelő szolgáltatást nem teljesítette.

A szakértő a felek által rendelkezésére bocsátott okiratok részletes elemzése alapján arra a megállapításra jutott, hogy a felperes a gazdálkodás, a kontrolling, a logisztika és a humán szolgáltatás területen vállalt kötelezettségeinek e szerződés alapján is eleget tett. E szakértői megállapítással teljes mértékben összhangban áll **B.I.**, **R.K.** és **Á.S.** tanúk vallomása. Megállapította e körben a szakértő azt is, hogy az alperes munkatársai és a feladat elvégzésére a felperes részéről kijelölt **B.I.** a szerződésből fakadó feladatot eltérően értelmezték, mert az alperes a megbízottól operatív napi beavatkozást várt. Ezzel szemben **B.I.**-nak nem volt önálló döntéshozatali, aláírási és képviseleti jogosultsága, csupán az egyes területeken a támogató folyamatok minőségi működéséhez való hozzájárulásra vállalt kötelezettséget a felperes. Az alperes bizonyítási kötelezettségének nem tudott eleget tenni, ezzel szemben a rendelkezésre álló bizonyítékok azt támasztották alá, hogy az alperest a Ptk. 319. § (2) bekezdése alapján nem illeti meg jogosultság az általa teljesített megbízási díj visszakövetelésére.

Kifejtette még az elsőfokú bíróság, hogy a Ptk. 475. §-ában szabályozott megbízási szerződés gondossági kötelem, a megbízott jellemző szolgáltatása a szerződésben foglalt tevékenység ellátása, amelynek célja minden esetben a megbízó érdekeinek megfelelő eredmény elérése. Az eredmény elmaradásának a díjazás szempontjából abban az esetben van jelentősége, ha a felek mindezt a megbízó szolgáltatási kötelezettségének feltételeként kikötötték. Ennek hiányában csak a megbízott szerződésszegése adhat alapot a díj csökkentésére, illetve a kifizetés megtagadására. A Ptk. 478. § (2) bekezdése a díj csökkentéséhez, illetve a teljesítés megtagadásához való jogot nem a szerződésekre vonatkozó általános szabályok szerint érvényesíthető szavatossági jogok körében árleszállításként, hanem a megbízási kötelem sajátosságaira tekintettel a megbízót - a szerződésszegés és az eredmény elmaradása közötti oksági kapcsolat fennállása

esetére - önálló jogként szabályozza. Ezért nem alkalmazhatók jelen esetben a Ptk. 308. § (1) bekezdésében írt határidők. Az elsőfokú bíróság ezért mellőzte a felperes elévülési kifogásának vizsgálatát és érdemben vizsgálta az alperes azon hivatkozását, hogy a szerződésekkel elérni kívánt eredmény olyan okból maradt el, amelyért a felperes felelős, és ennek folytán az alperest megilleti a díjcsökkentés joga. E vonatkozásban is az alperesre hárult a bizonyítási kötelezettség a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján.

Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy az alperes azért fordult a külső tanácsadóhoz (a felpereshez), mert piaci szerepét a cég belső szervezetváltozásán és a költséghatékonyság növelésén keresztül kívánta megerősíteni. A felek ennek stratégiáját és az ehhez kapcsolódó cselekvési programot három évre tervezték, ezért az első évben látható eredmény - a szakvélemény megállapítása szerint - nem tükrözi a folyamatos tevékenységet feltételező teljes program végrehatásának hatását. Bár a felek között az együttműködés folyamatos volt, a cég belső struktúrájának megváltoztatása nem volt zökkenőmentes, mert az alperes munkatársai a változásokkal együttjáró tevékenységeket és a megváltozott feladatokat teherként, és nem a cég fejlődésére irányuló cselekvéssorozatként élték meg. Ezzel szemben a funkcionális tagoltság bevált, amely a későbbiek során nem a cégen belül, hanem holding formájában működött. Szervezetté vált a gazdálkodás és a gazdálkodási tevékenységet segítő folyamatok munkája. Mindez egyértelműen mutatja a komplex szervezetfejlesztésben vállalt külső támogatói tevékenység eredményét, ezért a szakvélemény alapján nem állapítható meg, hogy az alperest a Ptk. 478. § (1) bekezdése alapján megilleti a felperes időarányos megbízási díjának csökkentésére való jogosultság. A felperes a szerződéseket nem szegte meg, ezért a szerződésszegés tényéből eredő jogosultsága sincs az alperesnek sem a szerződés felmondására, sem kártérítés követelésére. Az elsőfokú bíróság ezért nem állapíthatta meg, hogy az alperesnek fennáll olyan követelése, amely a Ptk. 296. § (1) bekezdésében szabályozott módon a felperes megbízási díjába beszámítható.

Mindezek alapján az alperes jogos ok nélkül tagadta meg a 2002. január 30-i és a 2002. április 1-jei szerződések alapján (ez utóbbi tekintetében elismert összegű) megbízási díj megfizetését. A megbízási díj a Ptk. 478. § (4) bekezdésének értelmében a szerződés megszűnésének időpontjától kezdődően válik esedékessé, ezért az alperes a Ptk. 298. § a) pontja alapján késedelembe esett. Ezért kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest késedelmi kamat fizetésére, a januári szerződés tekintetében a szerződésben megállapított mértékben, míg az április 1-jei szerződés tekintetében a Ptk. 301. §-ának már nem hatályos, de a felek jogviszonyára irányadó rendelkezései szerint. A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását kérte. Arra hivatkozott,

hogy az elsőfokú bíróság teljes egészében elfogadta az igazságügyi szakértő szakvéleményében foglaltakat, és nem vette figyelembe az alperes szakvéleményre tett észrevételeit, továbbá azokat a tanúvallomásokat, amelyek az alperesi állításokat támasztották alá. Álláspontja szerint a felperes az elsőfokú eljárás során nem tudta bizonyítani hitelt érdemlően azt, hogy a 2002. január 30-i keltű szerződés vonatkozásában a szerződésben vállalt kötelezettségeit teljesítette, az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a felperes több vonatkozásban is eltért a szerződési pontokban foglaltaktól, hanem a felperes által készített belső iratanyagoknak tulajdonított olyan jelentőséget, amely az alperes marasztalásához vezetett. Nem vette figyelembe továbbá a szakértői véleményben meglévő ellentmondásokat, amelyek végül a szakértő helytelen következtetéséhez vezettek. Fenntartotta azt az elsőfokú eljárás során is képviselt álláspontját, hogy fogalmilag és logikailag kizárt a cselekvési program figyelemmel kísérésre 2002. április és december között, mivel ebben az időszakban az még el sem készült. A szakvélemény e vonatkozásban önmagával is ellentétbe keveredik, ezért mind a szakvélemény és az azt maradéktalanul elfogadó ítélet megalapozatlanul, helytelenül, a tények ellenére állapította meg, hogy a szerződés II.1.c) pontjának teljesítése megtörtént.

A 2002. április 10-i keltű szerződés kapcsán változatlanul fenntartotta az elsőfokú eljárásban is előadott álláspontját, amely szerint a felperes e szerződés alapján nem teljesített, amelyet álláspontja szerint a tanúvallomások is alátámasztottak. Ennek alapján az alperes a Ptk. 319. § (2) bekezdése szerint a teljesített ellenszolgáltatás visszakövetelésére jogosult, beszámítási kifogását ezért alaptalanul utasította el az elsőfokú bíróság. Ugyancsak megilleti az alperest a Ptk. 478. § (2) bekezdése szerinti jog, amely alapján jogosult a Ptk. 296. § (1) bekezdés szerinti beszámításra.

A 2008. május 9-i napján kelt fellebbezés kiegészítésében a 2002. április 10-i szerződéssel kapcsolatban előadta még, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a felperes által 2002. június 25-én e-mail útján az alpereshez eljuttatott levelet és annak mellékletét, amelyben a felperes saját maga értelmezte a szerződés teljesítésével megbízott B.I. feladatait. Eszerint a felperes megbízottjának minden héten hétfőn gazdasági szakértői értekezletet kellett volna tartania. Ezek megtartását azonban egyetlen jegyzőkönyv sem tanúsítja és azok megtörténtét tanúvallomások sem támasztják alá. Megjegyezte, hogy a felperes megbízottja az alperesi értekezleteken sem vett részt. Ugyanígy a felperes e-mailje alapján a felperes megbízottjának feladata lett volna az alperesi rúlirozó hitelkeret felhasználásának figyelemmel kísérése. Ez bizonyíthatóan nem teljesedett, így fordulhatott elő a hitelkeret lejárat. A felperes által részletezett feladatok teljesítésére időarányosan sem került sor, a megbízott az alperes álláspontja szerint a feladatoknak csak 5-10 %-át teljesítette. Éppen a felperesi levél tartalma a bizonyítéka annak, hogy a felperes a szerződéses kötelezettségeit nem teljesítette, illetve csak nagyon kis mértékben tett annak eleget. A hivatkozott levelet a fellebbezés kiegészítéséhez mellékelte (ugyanaz a melléklet már az elsőfokú eljárás során is csatolásra került, az alperes 13. sorszámú beadványa mellékleteként).

A 2002. január 30-i szerződéssel kapcsolatban azt hangsúlyozta, hogy a 2002. szeptemberi monori találkozó célja a cselekvési program ún. „összefésülése” volt.

Ez volt tehát az első alkalom, amikor az egyes divíziók megismerhették a többi divízió által készített saját cselekvési programot. Ezáltal állt össze az egész szervezetre alkalmazható program, melynek során az önálló cselekvési programok átalakuláson mentek keresztül. Ebből is következik, hogy a cselekvési program elkészültének hiánya kizárta a figyelemmel kísérés lehetőségét, tehát megalapozatlan az elsőfokú bíróság és a szakértő e vonatkozásban tett megállapítása.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében érdemben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes perköltségben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást alaposan feltárta és a feltárt tényekből helyes jogi következtetéseket vont le. Külön hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság eleget tett a felek valamennyi bizonyítási indítványának.

A szakvéleménnyel kapcsolatban előadta, hogy az kellően részletes és alapos, abból kitűnik, hogy a szakértő a felperest öt alkalommal, míg az alperest három alkalommal személyesen is felkereste, a felek képviselőitől iratokat, adatokat szerzett be és tájékozódott a szerződések teljesítésének körülményeiről. Az általa beszerzett információkat részletesen kiértékelte. Mindezek alapján megalapozott szakvéleményt tudott készíteni. Fontos körülmény, hogy a per eldöntéséhez nélkülözhetetlen speciális szakértelmet igénylő kérdések alapos vizsgálatát igazságügyi szakértő végezte el. Ezekben a szakkérdésekben az alperes nem rendelkezik kellő jártassággal, ellenkező esetben nem kötötte volna meg a perbeli megbízási szerződéseket a felperessel. Ennek a szakvéleménnyel kapcsolatban megfogalmazott kifogásai kapcsán is jelentősége van.

A szakvéleményt nem jellemzik az alperes által hivatkozott ellentmondások, abból egyértelműen kitűnik, hogy bár a cselekvési programot az alperes nem készítette el annak ellenére, hogy ez a szerződés értelmében az ő feladatát képezte, ettől függetlenül a felperes ezt a feladatot az alperesi érdekek szem előtt tartásával elvégezte, így a cselekvési program figyelemmel kísérése is megvalósulhatott. Hivatkozott a szakértő személyes meghallgatásán előadottakra, ahol a szakértő úgy nyilatkozott, hogy az a tény, hogy egy stratégiát, egy szervezeti működési szabályzatot, illetve egy cselekvési programot meghatározott időben léptetnek hatályba, nem jelenti azt, hogy ezt megelőzően annak végrehajtása nem indulhat meg. A végrehajtás jelen esetben már a stratégia kialakításának időpontjában elindult és ténylegesen meg is történt.

A Ptk. 478. § (2) bekezdése alapján az alperest mint megbízót terhelte annak bizonyítása, hogy az eredmény részben vagy egészben olyan okból maradt el, amelyért a megbízott felelős. Hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.210/2006/3. számú, a BDT 2007/2. szám alatt közzétett eseti döntésre, amely szerint a beszámítás közzlése, függetlenül attól, hogy peren kívül vagy perben történik, nemcsak a követelés megszűnésére vezet, hanem az általa érintett összegű tartozás elismerését is jelenti. A Ptk. 242. § (1) bekezdése alapján a tartozáselismerés jogkövetkezménye, hogy az elismerőt terheli annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn.

Ismételten és hangsúlyozottan hivatkozott az alperes törvényes képviselőjének a 14. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben tett nyilatkozatára, amellyel a január 30-i

szerződés II.1.a) és b), valamint II/2/d) pontja szerinti szolgáltatások teljesítését elismerte. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felek között nem eredmény - hanem gondossági kötelelem jött létre, tehát az alperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy a felperes nem az elvárható gondossággal, szakértelemmel és nem az alperes érdekében cselekedett. Ezt alátámasztó bizonyítékok azonban nem merültek fel a perben.

A 2002. április 10-i szerződéssel kapcsolatban az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelése alapján helytállóan állapította meg, hogy az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a felperes a szerződésben foglaltakat nem teljesítette. A fellebbezés kiegészítéshez csatolt 2002. június 25-i e-mail is azt igazolja, hogy a felek között folyamatos volt az együttműködés a szerződés teljesítése kapcsán. A levél külön is hivatkozik egy korábbi megbeszélésre, amely szerint a szerződés végrehajtása megkezdődött, elkészült a folyamatszabályozás, a szervezeti egységek feladatmeghatározása, a munkaköri leírások. Hivatkozott arra is, hogy a másodfokú eljárásban már nem hozhat fel olyan tényállításokat és bizonyítékokat az alperes, amelyeket az elsőfokú eljárásban meg sem kísérelt előadni.

Megállapította a Fővárosi Ítélőtábla, hogy a fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, helytálló jogi következtetéssel és megalapozott indokolással hozta meg a döntését.

A fellebbezés kapcsán rámutat a másodfokú bíróság, hogy megítélése szerint is aggálytalan az elsőfokú eljárásban beszerzett szakvélemény (Pp. 182. § (3) bek.), helyességéhez nyomatékos kétség nem fér, tartalmazza valamennyi adat, körülmény és szakmai szempontok ismertetését, amelyekből a szakértő a végkövetkeztetését levonta.

Helyesen utalt a felperes a fellebbezési ellenkérelmében arra, hogy a szakértő a peres feleket több alkalommal személyesen felkereste, tájékozódott, adatokat szerzett be és azokat részletesen értékelte.

Személyes meghallgatásakor a szakértő részletesen reagált az alperes fellebbezésben hivatkozott észrevételeire, szakvéleményét ezt követően is fenntartotta.

Az e körben kialakult állandó bírói gyakorlat értelmében annak elbírálása, hogy a szakértőknek mennyire van kellő szakismeretük, véleményük logikus-e, összefügg-e, tartalmaz-e ellentmondást, az mennyiben meggyőző, szabad mérlegeléssel állapítandó meg.

Megállapította a Fővárosi Ítélőtábla, hogy a fellebbezés mellékleteként benyújtott felperesi levelet az alperes már csatolta az elsőfokú eljárásban is, így az a szakértő rendelkezésére állt. Annak ismeretében nyilvánított véleményt a 2002. április 10-i szerződés teljesítése tárgyában, szakvéleménye 34. és 35. oldalán.

Végül rögzíti a Fővárosi Ítélőtábla, hogy a szakértőt az elsőfokú bíróság az alperes indítványára rendelte ki a Pp. 177. § (1) bekezdésének megfelelően, mert úgy ítélte

meg - megalapozottan -, hogy a perben jelentős tények megállapításához vagy megítéléséhez olyan különleges szakértelem szükséges, amellyel nem rendelkezik. Az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte a szakvéleményt, de hangsúlyozza ugyanakkor a másodfokú bíróság, hogy ítéletét nem kizárólag arra alapította, hanem az alperes törvényes képviselőjének perbeli nyilatkozata, az okiratok és tanúvallomások és végül a szakvélemény egybevetésével a Pp. 206. § (1) bekezdése alkalmazásával állapította meg a tényállást és hozta meg a döntését. Az alperesnek - bár a szakvélemény megállapításait vitatta - további bizonyítási indítványa esetleges új szakértő kirendelésére nem volt.

A bizonyítékok okszerű mérlegelése a másodfokú bíróságot is köti. Annak indokolatlan felülmérlegelése következtében eltérő tényállás megállapítása és emiatt más jogkövetkezmény levonása az ügy érdemi elbírálására kiható jogszabálysértés lenne (BH 2006/403).

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján - annak helyes indokaira tekintettel - helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a másodfokú bíróság az alperest a felperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú költségének megfizetésére. Annak mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján arra is figyelemmel határozta meg nettó összegben, hogy a felperes jogi képviselője áfa fizetésére nem köteles.

Budapest, 2008. év július hó 10. napján

álinkásné dr. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke

Dr. Tibold Ágnes sk.
előadó bíró

Dr. Kurucz Zsuzsánna sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróügyi tisztviselő